

شناسایی و مدیریت علف‌های هرز برنج

مؤلفان

نور علی انجریپور روشن

علب خاکی بایبی

جواد حلدنوش

سرشناسه	: پورروشن، نورعلی اکبر، ۱۳۵۲ -
عنوان و نام پدیدآور	: شناسایی و مدیریت علفهای هرز برنج / تالیف نورعلی اکبر پورروشن، علیرضا بابایی مدیر، جواد خلدنوش.
مشخصات نشر	: تهران: مؤسسه آموزش عالی علمی-کاربردی وزارت جهاد کشاورزی، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۱۲۷ص: جدول، نمودار.
فروست	: انتشارات مؤسسه آموزش عالی علمی کاربردی وزارت جهاد کشاورزی. علوم زراعی؛ ۱۷۲.
شابک	: 978-600-657-051-8
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: برنج -- مبارزه با علفهای هرز
موضوع	: Rice -- Weed control
موضوع	: علفهای هرز -- مبارزه
موضوع	: Weeds -- Control
شناسه افزوده	: بابایی، علیرضا، ۱۳۴۷ -
شناسه افزوده	: خلدنوش، جواد، ۱۳۴۹ -
شناسه افزوده	: مؤسسه آموزش عالی علمی - کاربردی جهاد کشاورزی
رده بندی کنگره	: ۶۳۳/۱۸ : ۱۳۹۵ س ۴پ/۴
رده بندی دیویی	: ۶۳۳/۱۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۳۰۰۸

عنوان کتاب: شناسایی و مدیریت علفهای هرز برنج
مؤلفان: نورعلی اکبر پور روشن، علیرضا بابایی، جواد خلدنوش
ناشر: انتشارات مؤسسه آموزش عالی علمی کاربردی و مهارتی جهاد کشاورزی
ویراستار علمی: بتول صمدانی
ویراستار ادبی: فنی: عبدالرضا حسینی
لیتوگرافی، چاپ و صحافی: نشر اسرار علم
نوبت چاپ: اول
تاریخ نشر: ۱۳۹۶
شمارگان: ۱۰۰۰
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۵۷۰-۵۱-۸
قیمت: ۱۲۰,۰۰۰ ریال

تمام حقوق اثر برای انتشارات مؤسسه آموزش عالی علمی کاربردی جهاد کشاورزی محفوظ است.

تهران: صندوق پستی ۱۷۵۷-۱۳۱۴۵ تلفن ۴۴۳۰۴۳۷

پایگاه اطلاع رسانی: www.itvhe.ac.ir

پست الکترونیک: Pub@itvhe.ac.ir

فهرست مطالب

۱	پیشگفتار.....
۳	فصل اول: مختصری از زندگی علف‌های هرز.....
۴	۱-۱ کلیات.....
۷	۲-۱ منشأ و تاریخچه علف هرز.....
۸	۳-۱ ویژگی‌های علف‌های هرز.....
۸	۴-۱ معایب علف‌های هرز.....
۱۱	۵-۱ اهمیت علف‌ها، هرز برنج.....
۱۴	۶-۱ فواید علف‌های هرز.....
۱۵	۷-۱ بیولوژی علف‌های هرز.....
۱۵	۸-۱ طبقه‌بندی علف‌های هرز.....
۱۵	۱-۸-۱ طبقه‌بندی بر اساس مورفولوژیکی (شکل‌شناسی).....
۱۶	۲-۸-۱ طبقه‌بندی بر اساس دوره زندگی.....
۱۷	الف) چند ساله علفی.....
۱۸	ب) چند ساله‌های خشبی.....
۱۸	۳-۸-۱ طبقه‌بندی بر اساس زیستگاه (بوم).....
۱۹	۴-۸-۱ طبقه‌بندی بر اساس استراتژی تکامل.....
۲۲	۹-۱ روش‌های تولیدمثل علف‌های هرز.....
۲۲	۱-۹-۱ پراکنش بذر علف‌های هرز.....
۲۲	۲-۹-۱ تولید مثل جنسی (Sexual Reproduction).....
۲۳	۳-۹-۱ تکثیر رویشی (Vegetatively Reproduction).....
۲۵	۱۰-۱ تأثیر بشر بر تکامل علف هرز.....
۲۷	۱۱-۱ ویژگی‌های اصلی علف‌های هرز.....
۲۷	۱-۱۱-۱ آللوپاتی.....
۲۸	۲-۱۱-۱ پافشاری (سماجت).....
۳۰	پرسش‌هایی برای مرور فصل.....
۳۱	فصل دوم: شناسایی علف‌های هرز مزارع برنج.....
۳۲	۱-۲ طبقه‌بندی علف‌های هرز برنج بر اساس شکل ظاهری.....
۳۳	۲-۲ معرفی علف‌های هرز مهم مزارع برنج.....
۳۴	۳-۲ باریک برگ‌ها (کشیده برگ‌ها).....

۳۶	۱-۳-۲ سوروف
۴۷	۱-۱-۳-۲ مشخصات گیاه‌شناسی
۳۹	۲-۳-۲ کودهای شیمیایی
۳۹	۳-۳-۲ مدیریت علف هرز سوروف
۴۰	۴-۳-۲ مدیریت علف هرز سوروف در زمین اصلی (زراعی)
۴۱	۵-۳-۲ مدیریت مکانیکی و نیمه مکانیکی
۴۲	۶-۳-۲ استفاده از کونوویدر (ایزار تیمه مکانیکی)
۴۳	۷-۳-۲ مدیریت شیمیایی (استفاده از علف‌کش‌ها)
۴۳	۸-۳-۲ مدیریت علف هرز سوروف در خزانه
۴۴	۹-۳-۲ کنترل علف هرز سوروف در خزانه
۴۶	۴-۲ بدواش (<i>Paspalum distichum</i> L.)
۴۹	۵-۲ مرغ (<i>Cynodon dactylon</i> L.)
۵۰	۱-۵-۲ محاربه ریشه
۵۰	۲-۵-۲ مدیریت علف هرز به برج
۵۱	۶-۲ قیاق (<i>Polygonum halepense</i> L.)
۵۱	۱-۶-۲ گیاه‌شناسی
۵۲	۲-۶-۲ ریشه و ساختمان زیرزمینی
۵۴	۳-۶-۲ بیولوژی
۵۵	۴-۶-۲ خسارت‌های قیاق
۵۶	۵-۶-۲ عوامل و روش‌های انتشار
۵۶	۶-۶-۲ روش‌های مدیریت
۵۸	۷-۲ شال تسبیح (<i>Coix lacryma-Jobi</i> L.)
۵۸	ب) جگن‌ها
۵۹	۸-۲ اویارسلام بذری (<i>Cyperus difformis</i> L.)
۶۱	۹-۲ اویارسلام زرد (<i>Cyperus esculentus</i> L.)
۶۲	۱۰-۲ اویارسلام ارغوانی (<i>Cyperus rotundus</i> L.)
۶۲	۱-۱۰-۲ مدیریت انواع اویارسلام‌ها
۶۳	۱۱-۲ پیژر دریایی (<i>Scirpus maritimus</i> L.)
۶۴	۱۲-۲ پیژر عمومی (<i>Scirpus juncoideus</i> (Roxb))
۶۵	۱۳-۲ الئوکاریس (<i>Eleocharis geniculata</i> (L. Roem. Schult))
۶۶	۱۴-۲ علف ارزنی عمومی (<i>Fimbristylis miliacea</i> L. Vahl)

۶۶.....	۱-۱۴-۲ مشخصات گیاه شناسی
۶۷.....	۱۵-۲ لویی (Typha latifolia L.)
۶۸.....	ج) پهن برگ ها
۶۸.....	۱۶-۲ قاشق واش (بارهنگ آبی)
۷۰.....	۱۷-۲ قاشق واش نیزه ای (Alisma lanceolatum with)
۷۱.....	۱۸-۲ تیر کمان آبی، بز شاخ (Sagittaria trifolia L.)
۷۲.....	۱۹-۲ سل واش Monochoria vaginalis (Burm.f) C. preseley kunth
۷۴.....	۲۰-۲ گوش آب یا روغن واش (Potamogeton nodosus Poir.)
۷۵.....	۲۱-۲ امانیا (دافه قرمز) (Ammannia baccifera L.)
۷۶.....	۲۲-۲ گل آردن (اکاپتا)، گل سفید (Eclipta prostrata L.)
۷۷.....	۲۳-۲ گل مروایدی (Alternanthera sessilis L. R. Br. ex Dc.)
۷۸.....	۲۴-۲ دونیش (درندار) (Bidens tripartita L.)
۷۹.....	۲۵-۲ برگیا (برجیا) (Bergia aquatica Roxb.)
۸۰.....	۲۶-۲ علف غاز یا ورث آبزی (Sphenoclea zeylanica Gaertn.)
۸۲.....	۲۷-۲ هفت بند ایرانی (Polygonum perfoliatum L.)
۸۳.....	۲۸-۲ هزارنی (Butomus umbellatus L.)
۸۴.....	د) سرخس ها
۸۴.....	۲۹-۲ عدسک آبی (Lemna spp.)
۸۶.....	۳۰-۲ شیدر آبی (شیدر چهارپر) (Marsilea quadrifolia L.)
۸۷.....	۳۱-۲ سرخس شناور (سالوینیا) (Salvinia natans (L.) Allioni)
۸۸.....	۳۲-۲ جلبک های سبز آبی (Blue - Green Algae)
۸۹.....	۳۳-۲ آزولا (Azolla spp.)
۹۴.....	۱-۳۳-۲ عامل بیولوژیک کنترل کننده علف هرز آزولا
۹۴.....	۲-۳۳-۲ مدیریت آزولا
۹۷.....	برسش هایی برای مرور فصل
۹۹.....	فصل سوم: مدیریت علف های هرز
۱۰۰.....	۱-۳ روش های مبارزه با علف های هرز برنج
۱۰۱.....	۲-۳ کنترل زراعی
۱۰۱.....	۳-۳ کنترل مکانیکی
۱۰۲.....	۴-۳ کنترل بیولوژیکی
۱۰۳.....	۵-۳ کنترل شیمیایی

۱۰۷.....	۳-۶ طبقه‌بندی علف‌کش‌های برنج بر مبنای نحوه عمل
۱۰۹.....	۳-۷ علف‌کش‌ها با مکانیسم عمل ناشناخته
۱۱۰.....	پرسش‌هایی برای مرور فصل
۱۱۳.....	منابع و مآخذ
۱۱۷.....	ضمائم

www.ketab.ir

علف‌های هرز به عنوان یکی از مهم‌ترین عوامل کاهش دهنده محصولات کشاورزی به شمار می‌روند. به طوری که مشکلات و آثار مضر این گیاهان، دغدغه میلیون‌ها کشاورز و هزاران محقق شده است. به عقیده برخی از محققان، خسارت علف‌های هرز به محصولات زراعی و کشاورزی می‌تواند از ۱۰ - ۱۰۰ درصد متغیر باشد و چنانچه این گیاهان به درستی کنترل و مدیریت نشوند، زیان آنها به تولیدات کشاورزی بیش از آفات و بیماری‌هاست. امروزه خودکشی در تولید محصولات استراتژیک کشاورزی از دغدغه‌های هر کشوری محسوب می‌شود. از سوی دیگر، برنج پس از گندم به عنوان دومین محصول استراتژیک کشور و جهان از اهمیت ویژه‌ای در امر تغذیه، امنیت غذایی و سلامت جامعه برخوردار است. تولید برنج در کشور با شدت زیادی همراه است که بخشی از آن به ساختار تولید و بخش دیگر به مراحل پس از تولید تا تبدیل آن به برنج سفید مربوط می‌شود. کمبود آگاهی‌های فنی و تخصصی در زمینه بیولوژی علف‌های هرز مزارع برنج و تأثیر آن بر میزان کمیت و کیفیت تولید شلتوک و شناخت روش‌های کنترلی هم از شیمیایی و بیولوژیک، مؤلفان را واداشت تا در مورد علف‌های هرز مزارع برنج تحقیق کنند بر این اساس و با توجه به سرفصل دوره‌های کاردان فنی زراعت - برنج و کارشناسی مهندسی فناوری، زراعت - برنج، نوشته حاضر گردآوری شد. این مجموعه در سه بخش برای دانشجویان رشته زراعت به ویژه گرایش برنج و علاقه‌مندان به علوم علف‌های هرز مزارع شالیزار تدوین شد. در بخش اول کلیاتی بر علوم علف‌های هرز شامل معایب و فواید علف‌های هرز، اهمیت علف‌های هرز، صفات مشخص علف‌های هرز، بیولوژی علف‌های هرز و روش‌های مختلف طبقه‌بندی علف‌های هرز آورده شده است. بخش دوم به شناسایی علف‌های هرز مزارع برنج اختصاص دارد که مشتمل بر شناخت علف‌های هرز برنج بر اساس طبقه‌بندی‌های مختلف، مشخصات گیاه‌شناسی علف‌های هرز برنج، مزایا و معایب برخی از گونه‌های هرز برنج و کنترل اختصاصی برای هر یک از علف‌های هرز برنج است. در بخش سوم مدیریت علف‌های هرز

شامل روش‌های مختلف کنترل علف‌های هرز، تعاریف و بیان کلی مدیریت علف‌های هرز، مزایا و معایب روش‌های مختلف کنترل و روش‌های مختلف شیمیایی علف‌های هرز، بحث می‌کند.

در تدوین این کتاب علاوه بر تجربه چند ساله پژوهش و تدریس در زمینه علف‌های هرز مزارع برنج در آموزش بهره‌برداران و شالیکاران، آموزش عالی علمی کاربردی در کردانی فنی زراعت برنج، مهندسی فناوری زراعت- برنج در مرکز آموزش عالی علمی کاربردی شهید فروزنده ساری از کتب فارسی و لاتین مرتبط بسیاری نیز استفاده شده است. در پایان باید اذعان کرد، نوشته حاضر خالی از اشکال نیست و به یقین جهت کامل و جامع شدن نیاز به اصلاحات دارد. بنابراین از متخصصان، کارشناسان و صاحب نظران درخواست می‌شود با ارائه نظرات و دیدگاه‌ها، کارشناسی، مؤلفان را در تهیه یک مجموعه جامع برای معرفی به جامعه کشاورزان ایران یاری کنند. در پایان از آقای دکتر داود براری عضو هیئت علمی و مدرس دانشگاه آزاد اسلامی واحد آمل که در اصلاح مطالب این جلد و ویراستاری آن ما را یاری کردند و از خانم سحر پور که زحمات تایپ مطالب را بر عهده داشتند، صمیمانه قدردانی می‌کنیم.

مؤلفان